

Една нова обобщаваща книга за пещерната фауна на България

Николай СИМОВ

BERON P. 2015. Cave Fauna of Bulgaria. East-West Publishing, Sofia, 434 p.

В ръцете на читателите е една отдавна чакана книга. В рамките на 434 страници са обобщени данните от започналите преди 136 години проучвания на българските пещери. Монографията е логично следствие от серията предхождащи я публикации на автора през втората половина на XX век (GUÉORGUIEV & BERON, 1962 – Ann. de Spéléologie; 17 (2-3): 285-441; BERON & GUÉORGUIEV, 1967 – Изв. Зоол. инст. муз., 24: 151-210; BERON, 1972 – Int. J. Speleol., 4: 285-349; BERON, 1994 – Tranteeva, Sofia, 1: 1-137). По-голямата част от съвременните биоспелеологични изследвания у нас протичат под ръководството

или с дейното участие на П. Берон. Монографията съдържа в първата си част пълен списък на срещаните се в българските пещери животни и включва 866 вида и подвида, като 153 вида се съобщават тук за първи път. Ако към този списък прибавим данните за неспоменатите неопределени до вид таксони, броят им би надхвърлил 1050. За 836 проучени в биоспелеологично отношение пещери от общо над 6000 известни в България е представена информация за техните обитатели, като за 189 тя е публикувана за първи път тук. В две последователни глави се разглеждат произходът и зоогеографският характер на българската пещерна фауна и се прави сравнение със съседни територии на Балканския полуостров. Към това можем да прибавим и пълната библиография, съдържаща 584 заглавия за българската пещерна фауна, и удачно подбраните заглавия за пещерната фауна на близките балкански страни. Книгата е илюстрирана с карти, показващи разпространението на троглобионти и стигобионти от различни таксономични групи животни, както и с рисунки или снимки на отделни техни представители. На отделна карта са показани по-важните в биоспелеологично отношение карстови райони у нас и в непосредствена близост до нашите граници. Освен всичко казано дотук монографията на д-р Берон съдържа и кратка история на биоспелеологичните изследвания, както и таблица на броя видове по систематични групи с отделна графа, включваща броя на стигобионтите и троглобионтите за всяка от тях. Общо сухоземните троглобионти, известни от българските пещери, са 130 вида, а стигобионтите – 72, което нарежда страната ни в едно от челните места в списъка на страните в света с най-богата и разнообразна подземна фауна.

Огромната по обем информация, обработена и включена в книгата, е най-вероятната причина за допускането на някои неточности и пропуски. В систематичния списък видовете са представени с валидните си в момента названия, докато във втората част, където всяка пещера се разглежда отделно, същите таксони са с названия, които са синоними (*Delaya* и *Naplotaxis*, *Cyphophthalmus* и *Tranteeva*). Някои видове са посочени в находища, където те не се срещат (*Palliduphantes istrianius* Kulczyński – пещера Духлата), докато за други (*Balkanopetalum graecum* Stoev & Enghoff) в приложените карти не са дадени находища от списъка, а само такива, които са извън съвременните граници на България. Пропуснати са някои важни публикации за подземната и пещерна фауна на отделни карстови райони (LANGOUROV et al., 2014 – Proc. Balkan Speleological Conference “Sofia’2014”, pp. 66-76, за Витоша и Боснешкия карстов регион), както и за някои групи, за които има допълнителни данни за срещането на техни представители в пещери – полутвърдокрили насекоми (*Cimex dissimilis* Norv. – Деветашката пещера Lv 37), бръмбари (*Bryaxix rodopensis* Karaman – пещера Лепеница Pz 1), многоножки (*Cylindroiulus horvathi* Verh. – липсва в списъка) и охлюви (*Belgrandiella delevae* Georgiev & Glöer – Леденика Vr 17, *B. petrovi* Georgiev – пещера Чучура Gb 15). Едно от предложените в текста названия на таксон от видовата група практически е nomen nudum – *Neobisium (Ommatoblothrus)* sp. [*snezhankae* in prep.]. Някои от пещерите са с номерация вече използвана в предишните каталози (Rs 4 Zorovitsa и Rs 4 Propastta (BERON, 1972); Si 1 Okart и Si 1 Golemata peštara (GUÉORGUIEV & BERON, 1962)). В библиографията за някои работи е посочен само автор без заглавие – РОРОВ VL. 1976, РОРОВ VL. 1977, RUZICKA, KARAMAN I. 20, ONAC & SOSEAN (1996).

Без съмнение книгата на П. Берон е основа за опознаване на тази изключително важна и уязвима част от биоразнообразието. Тя ни представя в синтезиран вид всички достъпни сведения за пещерната фауна в България и ще представлява интерес не само за научната общност у нас и в чужбина, а и за всеки, който проявява интерес към изследването на подземните местообитания. Не на последно място тя ще спомогне за опазването на пещерите и за вземане на важни природозащитни решения за отделни подземни обекти. Българските спелеолози и пещерняци с интерес очакват и следващи подобни монографии за съседни на България територии.